

1 เดือนกับนโยบายทรัมป์ 2.0

นายพูนพงษ์ นัยนาภากรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (ผอ.สนค.) โฆษกกระทรวงพาณิชย์ กล่าวว่า กระทรวงพาณิชย์ได้ติดตามสถานการณ์การดำเนินนโยบายทรัมป์ 2.0 ของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ อย่างใกล้ชิด หลังจากกลับเข้าสู่ทำเนียบขาวอีกครั้ง พร้อมให้คำมั่นว่าจะนำสหรัฐฯ “ก้าวเข้าสู่ยุคทอง” และสานต่อนโยบายที่ได้วางรากฐานไว้เมื่อ 8 ปีก่อน โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจการค้า และความมั่นคง ภายใต้แนวคิด AMERICA FIRST หรือ อเมริกาต้องมาก่อน

ตลอด 1 เดือนที่ผ่านมา ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ เดินหน้านโยบายและมาตรการตามที่ตนได้หาเสียงไว้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะมาตรการด้านการค้าระหว่างประเทศ พลังงาน สิ่งแวดล้อม ตลอดจนมาตรการจัดระเบียบผู้อพยพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยและโลก ผ่านการออกคำสั่งฝ่ายบริหาร หรือ Executive Order ฉบับสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ อาทิ

- การถอนตัวจากข้อตกลงปารีส (Paris Agreement) และหันมาส่งเสริมการขุดเจาะน้ำมัน การทำเหมือง และการพัฒนาก๊าซธรรมชาติภายในประเทศ เพื่อช่วยลดราคาพลังงาน และบรรเทาภาวะเงินเฟ้อ อย่างไรก็ตาม การถอนตัวออกจากข้อตกลงดังกล่าวเป็นที่จับตามองว่า อาจเป็นโอกาสให้จีนก้าวมาเป็นผู้นำในตลาดพลังงานสะอาด อาทิ พลังงานแสงอาทิตย์ และยานยนต์ไฟฟ้า

- การปรับขึ้นอัตราภาษีศุลกากรอีก 10% กับสินค้านำเข้าทั่วไปจากจีน มีผลใช้บังคับมาตั้งแต่วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2568 ขณะที่จีนได้ตอบโต้มาตรการภาษีดังกล่าวด้วยการปรับขึ้นอัตราภาษีศุลกากรอีก 15% กับสินค้าถ่านหินและก๊าซธรรมชาติเหลว (LNG) จากสหรัฐฯ และอีก 10% กับสินค้าน้ำมันดิบ อุปกรณ์ทางการเกษตร และรถยนต์นั่งและรถบรรทุก รวมทั้งออกมาตรการควบคุมการส่งออกแร่หายาก (critical minerals) ที่มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง พลังงานสะอาด และการป้องกันประเทศ

- การเก็บภาษีศุลกากรในอัตรา 25% กับสินค้านำเข้าทั่วไปจากแคนาดาและเม็กซิโก ยกเว้นสินค้ากลุ่มพลังงานของแคนาดาที่เก็บในอัตรา 10% ซึ่งแต่เดิมกำหนดให้มีผลใช้บังคับในวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2568 แต่ต่อมาได้มีการเลื่อนวันบังคับใช้ออกไปเป็นวันที่ 4 มีนาคม 2568 โดยให้เหตุผลว่าสหรัฐฯ พิจารณาแล้ว เห็นว่า ทั้งสองประเทศได้ดำเนินการอย่างเร่งด่วน เพื่อบรรเทาปัญหาผู้อพยพผิดกฎหมาย และการลักลอบนำเข้ายาเสพติด อย่างไรก็ตาม หากถึงเวลาที่คำสั่งมีผลใช้บังคับ แต่ทั้งสองประเทศไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเพียงพอ สหรัฐฯ จะดำเนินมาตรการเก็บภาษีนำเข้าตามที่ได้รับไว้

- การปรับขึ้นภาษีกับสินค้าเหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์อะลูมิเนียม นำเข้าจากทุกประเทศ สู่อัตรา 25% มีผลใช้บังคับวันที่ 12 มีนาคม 2568 อาศัยอำนาจตามมาตรา 232 ของ The Trade Expansion Act 1962 เพื่อปกป้องอุตสาหกรรมเหล็กและอะลูมิเนียมภายในประเทศ ถือว่า มีผลกระทบต่อคู่ค้าหลายประเทศ ซึ่งเดิมสหรัฐฯ เก็บภาษีกับสินค้านำเข้าดังกล่าวในอัตราที่ต่ำ โดยรวมไม่เกินอัตรา 10% แต่กำลังจะเพิ่มภาษีขึ้นไปกว่า 2 เท่าตัว ย่อมสร้างผลกระทบด้านต้นทุนของผู้ประกอบการอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

สำหรับผลกระทบต่อไทย มาตรการดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกของไทยอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน เนื่องจากสหรัฐฯ เป็นตลาดส่งออกอันดับ 1 ของเหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ ซึ่งในปีที่ผ่านมา มีการส่งออกสินค้าในรายการที่จะถูกใช้มาตรการทางภาษีประมาณ 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นสัดส่วน 16.8% ของมูลค่าส่งออกเหล็กฯ ไปยังสหรัฐฯ ขณะเดียวกัน สหรัฐฯ เป็นตลาดส่งออกอันดับ 2 ของผลิตภัณฑ์อะลูมิเนียม (รองจากจีน) ซึ่งในปีที่ผ่านมา มีมูลค่าส่งออกสินค้าในรายการที่จะถูกใช้มาตรการ

ทางภาษีประมาณเกือบ 380 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วน 72.8% ของมูลค่าส่งออกผลิตภัณฑ์อะลูมิเนียมไปยังสหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ถือว่าไทยได้รับผลกระทบน้อยกว่าโดยเปรียบเทียบเนื่องจากสหรัฐฯ มุ่งเป้าไปยังประเทศข้างเคียงในทวีปอเมริกา ซึ่งมีตลาดส่งออกสินค้าดังกล่าวกระจุกตัวอยู่ที่ตลาดสหรัฐฯ เกินกว่า 50% ของมูลค่าส่งออกสินค้านั้น ๆ

นอกเหนือจากมาตรการข้างต้น ยังมีมาตรการอื่น ๆ ที่ไทยต้องเฝ้าติดตามอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะการเตรียมใช้**ภาษีศุลกากรแบบตอบโต้ (Reciprocal Tariff)** คาดว่าอาจนำมาใช้ในช่วงเดือนเมษายน 2568 หลังจากที่หน่วยงานต่าง ๆ จะส่งผลการทบทวนและการตรวจสอบการดำเนินนโยบายการค้าของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกไปยังประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ รวมถึงการเตรียมผลักดันเสนอร่างกฎหมายการค้าต่างตอบแทนต่อสภาองเกรสในอนาคต

ยิ่งไปกว่านั้น ขณะนี้หน่วยงานต่าง ๆ ของสหรัฐฯ กำลังดำเนินการตามข้อสั่งการประธานาธิบดีภายใต้นโยบาย “AMERICA FIRST TRADE POLICY” ที่สั่งการให้กระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการทบทวนนโยบายเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน กับประเทศคู่ค้าทั่วโลกของสหรัฐฯ และให้รายงานผล ตลอดจนข้อเสนอแนะ และการดำเนินการที่เหมาะสมไปยังประธานาธิบดีภายในเดือนเมษายน 2568 โดยข้อสั่งการสามารถสรุปได้โดยง่าย มี 4 ข้อสั่งการที่สำคัญ คือ (1) ทบทวนและตรวจสอบการค้าของประเทศคู่ค้าทั่วโลก (2) ทบทวนความตกลงทางการค้าของสหรัฐอเมริกา (3) ทบทวนความสัมพันธ์ทางการค้ากับจีน และ (4) ตรวจสอบประเด็นที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของสหรัฐฯ

นายพูนพงษ์ กล่าวปิดท้ายว่า การศึกษาและติดตามนโยบายของสหรัฐฯ รวมถึงการบริหารงานของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ มีความสำคัญยิ่ง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิด และติดตามนโยบายที่ส่งผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจไทย ทั้งในด้านบวกและด้านลบ เพื่อให้สามารถปรับตัวและใช้โอกาสจากมาตรการต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับภาคธุรกิจไทยในเวทีการค้าระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ที่ผ่านมา กระทรวงพาณิชย์ โดยคณะผู้บริหารเยือนสหรัฐฯ เพื่อเร่งหารือหรือกระชับความสัมพันธ์ทั้งกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของสหรัฐฯ ตลอดจนผลักดันความร่วมมือทางการค้า การลงทุน และเทคโนโลยีร่วมกัน

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
กระทรวงพาณิชย์
กุมภาพันธ์ 2568